

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **L. B.,** zastoupeného JUDr. Ladislavem Kubíčkem, advokátem se sídlem Mánesova 13, Cheb, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o přezkoumání blíže neurčeného rozhodnutí žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 3. února 2012, č. j. 16 Ad 4/2012 – 34,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**

II. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci stěžovatele advokátovi JUDr. Ladislavu Kubíčkovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 2880 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě dvou měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Plzni, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti blíže neurčenému rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení.

Dne 10. 1. 2012 bylo krajskému soudu doručeno prostřednictvím žalované podání stěžovatele ze dne 21. 11. 2011 s tím, že se stěžovatel dne 7. 12. 2011 dostavil na OSSZ v Chebu a sdělil, že toto jeho podání je žalobou k soudu, neboť mu nebyl přiznán starobní důchod. Žalovaná při postoupení podání stěžovatele dále uvedla, že toto podání obdržela dne 23. 11. 2011 a posoudila je jako námitky proti svému rozhodnutí ze dne 9. 11. 2011.

Krajský soud v Plzni zjistil, že podaná žaloba postrádá náležitosti stanovené v § 37 a § 71 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Z žaloby především nebylo zřejmé, jaké rozhodnutí žalované stěžovatel napadá, nebyly vymezeny žalobní body, z nichž by bylo patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje stěžovatel napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, nebyly označeny důkazy, které navrhuje k prokázání svých tvrzení, nebyl uveden návrh výroku rozsudku. V dávkovém spisu stěžovatele byla nejnověji založena rozhodnutí žalované ze dne 29. 9. 2011, č. j. X, a rozhodnutí ze dne 6. 12. 2011, č. j. X. První rozhodnutí bylo vydáno v řízení o námitkách proti rozhodnutí žalované o nepřiznání invalidního důchodu, druhé rozhodnutí bylo vydáno v řízení o námitkách proti rozhodnutí žalované o nepřiznání starobního důchodu. S ohledem na přípis OSSZ ze dne 7. 12. 2011 bylo možné se značně nejistě domnívat, že se spíše jedná o žalobu proti rozhodnutí ve věci starobního důchodu. Krajský soud proto stěžovatele usnesením ze dne 20. 1. 2012, č. j. 16 Ad 4/2012 – 16, vyzval k odstranění vad podání ve lhůtě do 26. 1. 2012. Současně jej poučil o tom, jakým způsobem má vady odstranit, a o následcích nesplnění uložené povinnosti. Usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 24. 1. 2011. Dne 26. 1. 2011 bylo krajskému soudu doručeno podání stěžovatele, ve kterém uvedl, že podává stížnost České správě zabezpečení v Chebu, OSSZ č. j. 4400212/Váv. Ani toto podání neobsahovalo požadované náležitosti žaloby. Stěžovatel datem ani číslem jednacím neoznačil žalobou napadené rozhodnutí žalované, nepřipojil jeho kopii. Zmíněné č. j. 4400212/Váv bylo uvedeno pouze na sdělení žalované stěžovateli ohledně jeho žádosti o opisy rozhodnutí o přiznání a odejmutí částečného invalidního důchodu.

Krajský soud v projednávané věci považoval za zásadní, že stěžovatel podal nejprve dne 21. 11. 2011 na OSSZ shora uvedené podání, které žalovaná posoudila jako námitky proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 9. 11. 2011 a které rozhodnutím ze dne 6. 12. 2011, č. j. X, zamítla. Z tohoto důvodu nelze totéž podání považovat za žalobu proti blíže neurčenému rozhodnutí žalované, a to ani s přihlédnutím ke sdělení stěžovatele na OSSZ Cheb dne 7. 12. 2011. Stěžovateli bylo rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2011, č. j. X, doručeno dne 9. 12. 2011. Žalobu proti němu nelze před tímto dnem podat. Krajský soud proto žalobu odmítl, neboť byla podána předčasně. Dále stěžovatele vyrozuměl o tom, že pokud nesouhlasí s rozhodnutím žalované ze dne 6. 12. 2011, č. j. X, může proti němu podat žalobu u Krajského soudu v Plzni do dvou měsíců od převzetí správního rozhodnutí, tedy nejdéle do dne 9. 2. 2012, což je poslední den zákonné lhůty.

Podanou kasační stížností napadl stěžovatel usnesení Krajského soudu v Plzni z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Uvedl, že žádá o starobní důchod, je starý a nemocný, neschopný pracovat. Důchod mu byl vnucen v Chebu, na udání odejmut. Od té doby nemůže získat práci kvůli svému zdravotnímu stavu, je nucen žádat o plný invalidní

důchod. V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že nezákonnost rozhodnutí spatřuje v porušení jedné ze základních zásad, kterými je správní řízení ovládáno, a to zásadu součinnosti podle § 4 správního řádu. Podle tohoto ustanovení je správní orgán povinen v souvislosti se svým úkonem poskytnout dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné. Správní orgán však takto nepostupoval, stěžovatele v rozhodující fázi správního řízení o jeho právech, procesních úkonech a jejich včasnosti nepoučil. Krajský soud považoval za žalobu podání stěžovatele ze dne 21. 11. 2011. Vzhledem k tomu, že měla žaloba napadat správní rozhodnutí ze dne 6. 12. 2011, posoudil ji jako předčasnou. Podle stěžovatele však krajský soud pomíjí skutečnost, že stěžovatel v souvislosti s tímto řízením jednal se správním orgánem dne 7. 12. 2011 a označil své podání datované dnem 21. 11. 2011 za žalobu. Toto jednání se správním orgánem je třeba považovat za úkon správního orgánu, protože byl stěžovatel vyzván, aby procesně významným pojmem označil své podání ze dne 21. 11. 2011. Správní orgán však při tomto úkonu stěžovatele nepoučil způsobem přiměřeným procesní situaci, ve které se s ohledem na uplatněný nárok na důchod nacházel. Správní orgán již z předchozích podání stěžovatele znal jejich vady, zejména jejich neadresnost a nekonkrétnost. Pokud by poskytl stěžovateli přiměřené poučení a vysvětlení, bylo by nemožné, aby stěžovatel označil své podání ze dne 21. 11. 2011 jako žalobu, kterou je napadáno rozhodnutí o přiznání starobního důchodu. Je nepochybné, že stěžovatel podáním ze dne 21. 11. 2011 mohl reagovat pouze na rozhodnutí ze dne 9. 11. 2011, kterým ČSSZ opět zamítla jeho žádost o přiznání starobního důchodu. Stěžovatel však tvrdí, že dne 7. 12. 2011, den poté, co žalovaná rozhodla o zamítnutí jeho námitek a potvrzení rozhodnutí ze dne 9. 11. 2011, již správní orgán znal toto rozhodnutí a podal mu poučení o opravném prostředku proti němu. Stěžovatel byl proto přesvědčen o tom, že v rámci své účasti u správního orgánu dne 7. 12. 2011 podal též opravný prostředek, kterým je žaloba, a to proti rozhodnutí ze dne 6. 12. 2011. Touto žalobou, která byla obsahově stejná jako jeho podání datované dnem 21. 11. 2011, se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2011, č. j. X. Krajský soud ve svých závěrech nezhodnotil význam porušení zásady součinnosti, kterého se správní orgán v souvislosti s řízením o žádosti stěžovatele o starobní důchod dopustil. Rozhodnutí krajského soudu bylo tudíž zatíženo vadou, kvůli níž je podle přesvědčení stěžovatele nezákonné. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Plzni zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud připomíná, že v případě, že je kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přichází pro stěžovatele z povahy věci v úvahu pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Rozsah přezkumu rozhodnutí soudu je totiž vymezen povahou a obsahem přezkoumávaného rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2005, č. j. 2 As 45/2005 - 65, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Plzni z hlediska uplatněného stížního bodu, jakož i ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předně nepřisvědčil námitce stěžovatele, že projednávaná žaloba byla podána dne 7. 12. 2011. Ve správním ani soudním spise není žádné podání stěžovatele z tohoto dne založeno. Je proto nutno vycházet z přípisu OSSZ Cheb ze dne 7. 12. 2011, v němž sdělila žalované, že se tohoto dne dostavil stěžovatel a uvedl, že jeho podání, které bylo žalované odesláno dne 21. 11. 2011, je žalobou k soudu, neboť mu nebyl přiznán starobní důchod. Na základě uvedeného má Nejvyšší správní soud za to, že stěžovatel učinil předmětné podání dne 21. 11. 2011 a dne 7. 12. 2011 se pouze domáhal toho, aby toto podání bylo posouzeno jako žaloba. Nejvyšší správní soud tedy přisvědčil závěru krajského soudu, že žaloba byla podána dne 21. 11. 2011.

Co se týče poučovací povinnosti správního orgánu upravené v § 4 správního řádu, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že tato nezahrnuje poučení účastníků správního řízení o možnosti brojit proti správnímu rozhodnutí žalobou u správního soudu či o tom, které rozhodnutí je možné správní žalobou napadnout. V projednávané věci stěžovatel navíc učinil posuzované podání u OSSZ Cheb, tedy u jiného správního orgánu, než který vedl správní řízení. Podle Nejvyššího správního soudu OSSZ Cheb nepochybila, jestliže žalovanou vyrozuměla o tom, že podání ze dne 21. 11. 2011 má být podle stěžovatele posouzeno jako žaloba, aniž se obsahem tohoto podání dále zabývala. Nejvyšší správní soud dodává, že odstranění nedostatků, popř. nejasností obsahu podané žaloby, přísluší správnímu soudu a nikoli žalované.

Nejvyšší správní soud má stejně jako krajský soud za to, že podaná žaloba neobsahovala náležitosti vymezené v § 71 s. ř. s. Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen. Krajský soud stěžovatele v souladu s citovaným ustanovením vyzval k doplnění žaloby. V usnesení obsahujícím tuto výzvu byl stěžovatel náležitě poučen o tom, jakým způsobem má žalobu doplnit, jakož i o tom, že neodstraní-li vady podání, soud usnesením řízení o tomto podání odmítne. V podání doručeném krajskému soudu dne 26. 1. 2011 však stěžovatel vytýkané nedostatky podané žaloby neodstranil, neoznačil žalobou napadené rozhodnutí datem ani číslem jednacím. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v řízení nebylo možno pro tyto vady žaloby pokračovat a bylo nutné žalobu odmítnout podle § 37 odst. 5 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nepřisvědčil závěru krajského soudu, že žalobu bylo nutno odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť byla podána předčasně. Otázkou, zda byla žaloba podána ve lhůtě stanovené pro podání žaloby (§ 72 odst. 1 s. ř. s.) se lze zabývat teprve poté, co je nepochybně zjištěno, proti kterému správnímu rozhodnutí žaloba směřuje. Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatel toto krajskému soudu ani na výzvu nesdělil, rovněž z obsahu jeho podání ze dne 26. 1. 2012 nebylo možné jakkoli dovodit, že jeho žaloba směřuje právě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2011, č. j. X.

Nejvyšší správní soud zde pouze poznamenává, že pokud by žaloba stěžovatele podaná dne 21. 11. 2011 směřovala proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 11. 2011, č. j. X,

o zamítnutí žádosti o přiznání starobního důchodu, byla by tato žaloba pro nevyčerpání řádných opravných prostředků v řízení před správním orgánem (tj. námitek podle § 88 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb.) nepřípustná podle § 68 písm. a) s. ř. s. a krajský soud by byl povinen ji podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítnout. Pokud by žaloba podaná dne 21. 11. 2011 byla dodatečně označena jako žaloba směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2011, č. j. X, o zamítnutí námitek stěžovatele proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 11. 2011, č. j. X, jednalo by se ve svém důsledku o žalobu podanou proti rozhodnutí, které v té době nebylo vydáno. V takovém případě by byla žaloba podána dříve, než začala plynout lhůta pro její podání (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Žalobu by proto bylo nutno jako předčasnou podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítnout.

Nejvyšší správní soud se tedy ztotožnil se závěrem Krajského soudu v Plzni, že žalobu stěžovatele bylo nutno odmítnout, byť k tomuto postupu byly podle něj dány jiné důvody.

Vzhledem k výše uvedenému neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatele žádné náklady nad rámec její úřední činnosti nevznikly. Ustanovenému zástupci stěžovatele přiznal soud odměnu za tři hlavní úkony právní služby podle § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů, tj. 3 x 500 Kč, k nimž náleží náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 této vyhlášky, tj. 3 x 300 Kč, celkově tedy 2400 Kč. Vzhledem k tomu, že jmenovaný je plátcem DPH, navyšuje se uvedená částka s ohledem na ustanovení § 57 odst. 2 s. ř. s. o 20 % na částku 2880 Kč. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát (ust. § 60 odst. 4 s. ř. s.) .

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 3. července 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu